

SAKSFREMLEGG

BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2021-2024

Arkiv: 151

Arkivsaksnr.: 20/854

Saksbehandler:

Roger Mikkelsen

Saksnr.

/

Utvalg

Formannskapet

Møtedato

Vedlegg:

[BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2021-2024 \(Webversjon\)](https://pub.framsikt.net/2021/roros/bm-2021-op2021/#/)

(<https://pub.framsikt.net/2021/roros/bm-2021-op2021/#/>)

[GEBYRREGULATIV 2021](https://roros.kommune.no/wp-content/uploads/2020/11/gebyrregulativ-2021.pdf)

(<https://roros.kommune.no/wp-content/uploads/2020/11/gebyrregulativ-2021.pdf>)

SAK FOR VIDERE BEHANDLING - BUDSJETT 2021 - KONTROLLUTVALG

3620 VEDLEGG BUDSJETT KONTROLLUTVALG 2021 RØROS.PDF

Andre dokumenter i saken:

[\(\(INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER 2021 \(Grønt hefte\)](https://www.regjeringen.no/contentassets/744de1ad6f0f4df09311c33edd01ae99/2021/h-2468-n_groent-hefte_trykk_ts.pdf)

https://www.regjeringen.no/contentassets/744de1ad6f0f4df09311c33edd01ae99/2021/h-2468-n_groent-hefte_trykk_ts.pdf)

[FRIE INNTEKTER PÅ NETT](https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/frieinntekter/id2765160/#/) (<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/frieinntekter/id2765160/#/>)

Saksopplysninger:

Generelle bestemmelser for budsjettprosessen

Formannskapet er etter kommuneloven pålagt å fremme forslag om årsbudsjett for det kommende kalenderår. Det skal gjøres rede for de grunnleggende prinsippene kommunen har benyttet ved fremstillingen av årsbudsjettet. Organiseringen av arbeidet med budsjettet skal også beskrives. I tilknytning til bevilgningen skal det angis mål og premisser. Dette kan likevel utelates dersom bruken åpenbart følger av bevilgningens tekst.

I henhold til budsjettreglement vedtar kommunestyret nettorammer for virksomhetsområdene og det delegeres til kommunedirektøren å fordele midler innenfor rammene. I oppstillingen av budsjettet følger kommunene de anbefalinger som er gitt for god kommunal regnskapsskikk.

Frist for utlegging til alminnelig ettersyn er minst 14 dager før behandlingen i kommunestyret, jfr. kommuneloven § 14-3. Kommunen er pålagt å vurdere tilstrekkeligheten av dette, og kommunedirektøren anser denne fristen som tilstrekkelig.

I henhold til kommuneloven § 14-3 skal kommunestyret før årsskiftet vedta rullerende økonomiplan og neste års budsjett. Planen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi

en realistisk oversikt over sannsynlig inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Økonomiplanen skal for hvert år i planperioden være i balanse.

I henhold til plan- og bygningslovens § 11-1 skal kommuneplanen ha et handlingsprogram som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Økonomiplanen etter kommunelovens § 44, kan inngå i handlingsdelen

Budsjettprosessen

Prosessen med utarbeidelse av budsjett 2021 og økonomiplan 2022-2024 startet i mai med en felles dialogkonferanse 1, hvor sammensatte grupper jobbet med prioriteringsområder for neste års budsjett. Områdene som ble valgt var:

- Styrking av planavdeling/plankapasitet
- Næringsutvikling
- Skole

Dette ble jobbet videre med i tiden frem mot dialogkonferanse 2 på Storstuggu i september, hvor budsjettstrategien ble videre behandlet. Administrasjon og virksomheter startet det interne budsjettarbeidet umiddelbart etter budsjettkonferanse 2, og fremleggelse av statsbudsjettet i oktober. Kommunedirektørens saldering ble slutført 3. november. Parallelt med dette er økonomiplandokumentet utarbeidet.

Fra og med 2018 har kommunedirektøren, i forbindelse med fremleggelse av revidert nasjonalbudsjett på forsommeren, gjennomført en felles 2-dagers strategikonferanse med alle virksomhetsledere og andre medarbeidere som er sentrale i budsjettoppfølgingen. På denne konferansen diskuteres langsiktige tiltak for kostnadseffektivisering både internt i virksomheter og på tvers av organisasjonen. Denne konferansen fungerte godt, og spesielt var det tydelig at tverrfaglige løsninger kom tydeligere frem i prosessen. Vi har i mange år kuttet kostnader internt i de enkelte virksomhetsrammene, men det er veldig tydelig at ytterligere effektivisering av kommunens tjenester i stor grad må finnes i grensesnittet mellom funksjoner. Strategikonferansen har derfor blitt en årlig hendelse, og budsjettfokuset ute i virksomhetene vil som et resultat av dette kunne bli ytterligere forsterket tidligere på året, noe som vil gi mulighet for mer detaljerte og omfattende utredninger av fremtidige tiltak.

Utfordringen

Kommunedirektørens forslag til driftsbudsjett for 2021 består av samlede netto driftsutgifter på 358 millioner og netto finanskostnader på ca 27,3 millioner kroner. Det foreslås en avsetning til disposisjonsfond på 6 millioner kroner. Denne avsetningen er i underkant av hva som anbefales for en kommune av vår størrelse, men det har ikke vært mulig å få frem et budsjettforslag i balanse med større avsetning. For å kunne presentere et budsjett i balanse foreslås det brukt ca 8,2 millioner kroner av kommunens disposisjonsfond i 2021. Dette betyr at det legges opp til en netto bruk av disposisjonsfond på 2,2 millioner kroner. Det er første gang på lang tid at kommunedirektøren må disponere midler fra disposisjonsfondet for å få et budsjett i balanse. Denne disponeringen er et bilde på at kommunen bruker for mye penger i forhold til hva som kan håndteres over tid.

Vi mangler som beskrevet ca 8,2 millioner kroner for å dekke vedtatt avsetning til disposisjonsfond og samlede kostnader i budsjettet for året. 2020 har vært og er et svært krevende år økonomisk for kommunen på flere områder. Budsjett 2020 er svært stramt, og når koronapandemien var et faktum på vårparten ble situasjonen raskt enda mer krevende. På tidspunktet for fremleggelse av budsjett for 2021 har vi ikke full oversikt over de endelige økonomiske konsekvensene korona har ført med seg i 2020.

Regjeringen har vært tydelig på at kommuner kan føle seg trygge på at ekstrakostnader som kommer som en følge av pandemien, skal kompenseres kommunene i 2021. Det er derfor i det fremlagte budsjettforslaget ikke lagt inn ekstra rammer for å dekke personell-smittevern- og andre «pandemikostnader». De virksomhetene som får slike kostnader vil bli kompensert direkte ved bruk av de overføringene kommunen mottar (så langt vet vi at vi vil motta ca 4,5 millioner kroner) så lenge midlene varer. Kommunedirektøren anser dette som en bedre løsning enn å i budsjettet forsøke å anslå hvor ekstrakostnader kommer og hvor store disse blir. Kommunestyret vil holdes løpende oppdatert på disponeringen av koronamidler i 2021.

Røros kommune har helt siden budsjettet for 2015 ble lagt frem høsten 2014, jobbet målbevisst med effektivisering av driften. Vi har utviklet gode rutiner for oppfølging og kontroll av kommuneøkonomien, og med involvering av virksomhetene har dette gitt oversikt og forutsigbarhet i styringsinformasjonen som produseres. Dette, sammen med gode ekstra inntekter fra høy skatteinngang og lave lånerenter har ført til at kommunen i dag sitter med et visst handlingsrom i et disposisjonsfond på i underkant av 30 millioner kroner. Likevel kan vi ikke definere økonomien som solid, noe som har vært tydelig i prosessen med å ta frem kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan for perioden 2021 til 2024. Det er i år tydeligere enn noen gang at det er viktig å ha solide økonomiske reserver. Hadde ikke kommunen hatt et relativt solid disposisjonsfond i 2020, ville dette på grunn av antatt inntektstap som følge av pandemien kunne ført til både permitteringer og oppsigelser av ansatte i løpet av et år hvor behovet for bemanning har vært større enn noensinne.

Regjeringens budsjettforslag viser en vekst i Røros kommunes frie inntekter på 9 millioner kroner i forhold til beregnet inntektsnivå for 2020. Endringen i frie inntekter er en økning på ca. 2,8 %. Dette er noe lavere enn fylkesgjennomsnittet som ligger på 3%. Hovedårsaken til en noe svakere utvikling på Røros ligger i til dels betydelige endringer i befolkningssammensetning og folketall.

Sammenlignet med en beregnet deflator (lønns- og prisvekst) for 2021 (2,7 % i statsbudsjettet), betyr dette at endringen frie inntekter om lag bevarer kommunens kjøpekraft på samme nivå som i 2020 før tiltak og nye utgifter for 2021 legges til. I anslaget over frie inntekter på kommunenivå er ikke eiendomsskatt og konsesjonskraftsinntekter inkludert. De frie inntektene inkluderer rammetilskudd og direkte skatter (inkludert inntektsutjevning). I 2021, som i tidligere år, har Røros kommune en noe høyere skatteinntekt enn de fleste nabokommunene. Fortsatt er likevel Røros kommune en netto mottager av inntektsutjevning, noe som betyr at en eventuell økning i skatteinntekter i stor grad motvirkes av en tilsvarende reduksjon i inntektsutjevning.

Prognose for kommunens frie inntekter i økonomiplanperioden

Denne prognosen viser en svak utvikling (i 2021-kroner) for kommunens sentrale inntekter i økonomiplanperioden. Vi vil spesielt ha behov for å styrke pleie- og omsorgstjenestene i møte med et sterkt økende antall eldre i kommunen. Det økte antallet eldre utløser også høyere rammetilskudd, men denne økningen ser ut til å i stor grad bli utlignet av redusert rammetilskudd som følger av et mindre antall barn i skolealder. For levere tjenester til innbyggerne på samme nivå som i 2020, må kommunen derfor effektiviseres ytterligere, helt uavhengig av effektene av pandemien og hvor lenge den vil være et problem. Vi må jobbe på nye måter, ta i bruk ny teknologi, og igjennom dette klare å levere flere og bedre tjenester mens kostnadene må ned. Konkrete nye tiltak, spesielt innen digitalisering er tatt

inn i budsjettet og økonomiplanen. Likevel er kommunens økonomiske situasjon svært vanskelig. For å nå budsjettmålene, må alle planlagte tiltak ha tiltenkt effekt fra planlagt tidspunkt.

Det finnes få, om noen, marginer i rammene. Det er i økonomiplanen lagt inn justeringer av rammene for områdene oppvekst og pleie og omsorg, som skal reflektere endringene i utgiftsbehov som kommer som en følge av utviklingen vi ser komme i befolknings sammensetningen i kommunen. Endringene som ligger i økonomiplanperioden, kan oppsummeres slik:

	2022	2023	2024
0 - åringer	83 356	0	0
Barnehage (1-5 år)	-686 385	-915 180	-1 289 414
Grunnskole (6-15 år)	-1 689 510	-1 858 461	1 013 706
Videregående (16-19 år)	430 755	-28 986	-289 583
Endring utgiftsbehov oppvekst	-1 861 784	-2 802 627	-565 291
Eldre (67-79 år)	2 402 166	1 231 880	369 564
Eldre (80-89 år)	0	1 841 040	4 295 760
Eldre (90 år og eldre)	-1 610 748	1 208 061	805 374
Endring utgiftsbehov pleie og omsorg	791 418	4 280 981	5 470 698

Her vises det et behov for betydelige innsparinger i tjenestene som ytes til barn og unge for å gi rom til å styrke omsorgstjenester til en aldrende befolkning. Disse endringene kommer på toppen av de utfordringene vi allerede ser innenfor rammeområdene. For å realisere disse endringene med den vedtatte skolestrukturen i kommunen, vil det måtte gjennomføres betydelige kutt i tjenester som Røros skole, Røros barnehage og innen andre virksomheter som retter seg mot denne delen av befolkningen. For å få økonomiplanen i balanse, har kommunedirektøren i tillegg til disse endringene innenfor rammeområdene, vært nødt til å bruke midler fra kommunens disposisjonsfond hvert år i økonomiplanperioden. Dette er ikke en bærekraftig økonomisk strategi på sikt. For å sikre langsiktig kontroll over økonomien må enten kommunens inntekter økes betraktelig gjennom en befolkningsøkning som klart overstiger gjeldende befolkningsprognoser. Alternativet til dette vil være til dels betydelige kutt i kommunens tjenesteproduksjon.

Eiendomsskatt er en viktig faktor for å holde kommunens økonomi i balanse. Likevel kan inntekter fra eiendomsskatt ikke på sikt brukes til å finansiere et for høyt utgiftsnivå. Disse inntektene må i størst mulig grad benyttes til å utvikle bedre, mer innovative og enda mer relevante tjenester. Kommunens budsjetterte inntekter fra eiendomsskatten reduseres med 2 millioner kroner fra 2020 til 2021. Dette kommer av regjeringens vedtak om at maksimal skattesats fra 1.1.2021 skal være 4 promille. Kommunen har i 2020 en eiendomsskattesats på 4,75 promille.

Kommunedirektøren fremmer forslag på investeringstiltak med en samlet sum på 181,6 millioner inklusive mva. Bakgrunnen for det høye investeringsbeløpet, er at hoveddelen av gjenstående investeringer til ØBHVS og det tilhørende Beredskaps- og responscenteret gjennomføres i 2021. Tilskudd for investeringen på ØBHVS fra Husbanken mottas ikke for i 2022, noe som gjør at finansieringsbehovet i 2021 blir kunstig høyt. De planlagte investeringene som slutføres i 2021/2022 er tvingende nødvendige for å sette kommunen i stand til å møte de store endringene i demografi vi går i møte. Det investeres derfor tungt både i omsorgsstruktur og omsorgsteknologi som skal bidra til at innbyggerne kan få muligheten til å bo i eget hjem lengre. Det høye investeringsnivået påvirker kommunens

lånegjeld, og gir oss økte avdrag og renteutgifter i fremtiden. Den økte lånegjelden gjør også kommunen mer utsatt for endringer i rentemarkedene.

Det er helt klart at investeringskostnader i årene som kommer må ned på et helt annet nivå. Over tid bør ikke kommunen investere mer enn maksimalt 20-30 millioner kroner per år utenfor selvkostområdene for å unngå at finanskostnader og renterisiko blir en så stor del av kommunens driftsutgifter at vi mister utviklingskraft og evne til å levere gode tjenester. Det høye investeringsnivået legger også press på kommunens økonomi- og likviditetsstyring, da vi ikke ønsker å ta opp investeringslån før det er nødvendig, for å redusere rentekostnader, samtidig som det er viktig at vi til enhver tid har tilstrekkelig likvide midler til å dekke kommunens løpende kostnader. Som et resultat av en lang periode med svake driftsresultater, høye pensjonsutgifter og lave kraftinntekter, har kommunen lite kontanter i banken, og likviditeten vil fortsette å være svak så lenge driftsresultatene blir såpass svake som det legges opp til i denne økonomiplanen. Kommunen sitter som eier av svært store verdier, men disse er i stor grad bundet opp i aksjer i forskjellige selskaper. Et salg av deler av disse aksjene, ville redusert kommunens lånebehov, og dermed gitt en romsligere driftsøkonomi. Spesielt problematisk kan det være å sitte som eier av store aksjeposter som ikke gir utbytte, samtidig som slike eierskap selvsagt kan være strategisk viktige for kommunen ut fra andre hensyn enn de rent økonomiske.

Budsjettberegningfaktorer

Det er i budsjettforslaget som er lagt for 2021, i utgangspunktet ikke kompensert for prisvekst i rammene til rammeområdene. Lønnsveksten er budsjettert til å bli 2,4% for året, inklusive overheng fra 2020. Kostnader som har avtalefestet økning er kompensert gjennom at disse er lagt inn som egne tiltak i økonomiplanen og deretter lagt til virksomhetenes rammer av kommunedirektøren. Dette gjelder spesielt kulturområdet, som administrerer de fleste store leieavtalene kommunen har inngått.

Alle tall i økonomiplanen er gjennomgått i samarbeid med kommunalsjefer, kommunedirektør og virksomhetsledere. Flere tiltak, både kostnadsreducerende og kostnadsdrivende, er deretter lagt inn i forbindelse med saldering av budsjettet. Det er videre disponert ca 8,2 millioner kroner fra disposisjonsfondet for å få budsjettet i balanse. Det ligger i budsjettforslaget en foreslått avsetning til disposisjonsfond på 6 millioner kroner. Dette er svakt under kommunens vedtatte handlingsregel om å søke å oppnå en årlig avsetning til disposisjonsfond på 1,75% av kommunens inntekter fra skatt og rammetilskudd. Avsetningen budsjettert for 2021 til å være 6 millioner kroner, er svakt under det vedtatte måltallet. Netto bruk av disposisjonsfond etter budsjettert avsetning blir 2,2 millioner kroner.

Pensjonstrekk KLP er beregnet etter en netto kostnadsprosent på 15,54%.

Pensjonstrekk SPK er beregnet på samme måte, 12,5 %.

Feriepenger er beregnet med 12 %. Arbeidsgiveravgiften er 6,4 %.

Eiendomsskatt

Inntekter fra eiendomsskatt er i budsjettet og økonomiplanen forutsatt å ligge 2 millioner kroner under nivået i budsjett 2020. Eiendomsskatteinntekt for budsjett 2020 ble beregnet før alle effekter av endringer gjort i retningslinjer etter siste taksering av eiendommer var kjent. Dette har ført til at det for 2020 vil bli en noe lavere inntekt fra eiendomsskatt enn det som er budsjettert. Det har i den senere tiden vært stor usikkerhet rundt regjeringens retningslinjer for eiendomsskatt i kommunene, men det ble så sent som i september klart at maksimal skattesats som kan kreves inn fra kommunene fra januar 2021 vil være 4 promille

av takstgrunnlag. Dette vil om det ikke gjøres endringer i grunnlaget for utskrivning av eiendomsskatt medføre en redusert inntekt for kommunen på om lag 4 millioner kroner i året ut over det som er beskrevet ovenfor. Kommunedirektøren mener det ikke er mulig eller forsvarlig å dekke inn et slik inntektstap i dagens stramme økonomi. Det foreslås derfor at det fra 01.01.2021 vedtas at alle eiendommer der det er mulig verdsettes med basis i Statens eiendomsverdiregister. Dette vil føre til at kommunens inntekter fra eiendomsskatt vil havne om lag på det nivået som ligger til grunn for økonomiplanen. Dette forutsetter at kommunestyret i budsjettbehandlingen vedtar en endring av beregningsgrunnlaget for boligeiendommer fra dagens kommunale takster til Statens eiendomsverdier.

Om endring av takstgrunnlag ikke vedtas, vil dette redusere kommunens inntekter med om lag 4 millioner kroner, noe som det ikke er mulig å finne dekning for i budsjett 2021, uten en uforsvarlig stor bruk av disposisjonsfond eller en kraftig reduksjon av bemanningen i kommunens virksomheter.

En overgang til verdsetting på bakgrunn av Statens eiendomsverdiregister er frivillig for kommunen, og kommunen kan når som helst velge en slik overgang. På samme måte kan kommunen når som helst gå tilbake til egne takster hvis det skulle vise seg å være mer hensiktsmessig. I teorien kan man benytte boligverdien det ene året, for så å gå tilbake til egne takster det neste.

Ifølge KS bør vedtak om overgang fra egne takster til boligverdien, fattes under budsjettbehandlingen. Dette vedtaket fattes av kommunestyret, og krever ingen behandling i sakkyndig nemnd, eller andre instanser, før behandlingen i kommunestyret. Høringsuttalelser er ikke nødvendig.

Røros kommune takserte alle eiendommer i 2018. Under dette arbeidet ble det innhentet data fra bl.a. SSB. Disse dataene ble brukt som utgangspunkt for fastsettelse av arealsatsene som ble benyttet under fastsettelsen av bl.a. boligtakstene. Tallene fra SSB ble for øvrig redusert med ca. 30 % (forsiktighetsmargin), slik at de vedtatte kommunale takstene ligger vesentlig under markedsverdien for disse eiendommene.

Regjeringen vedtok å redusere takstene for boliger og fritidsboliger til 70 % av takst, f.o.m. skatteåret 2019. Denne reduksjonen vil også måtte gjelde for skatteetatens boligverdier.

Økonomiske konsekvenser for kommunen

Skatteetaten leverer boligverdier kun for boliger - enn så lenge. For noen boliger mangler det boligverdier. Det samme gjelder for fritidsboliger og næringsbygg, samt for våningshus på landbrukseiendommer og i de tilfellene der det er bolig og næring i samme bygning (blanda bruk). For disse må vi fortsatt bruke egne takster.

Data fra skatteetaten viser at de kan levere boligverdier for 2149 av kommunens 2321 boligeiendommer. Av disse (2321) er det gitt eiendomsskattefritak for 134. Dvs. at vi mangler boligverdier for ca. 36 boligeiendommer.

I tabellen nedenfor er det gjort beregninger som viser kommunens beregnede eiendomsskatteinntekter i 2020, og hva som kan bli kommunenes inntekter i 2021, ved å benytte henholdsvis egne takster, eller skatteetatens boligverdier.

Eiendomskategori	P_sats [%o]	Sk.-nivå [%]	Egne takster		m/boligverdi
			Eskatt2020	Eskatt2021	Eskatt2021
Energianlegg	4,75	100	1 384 701	1 384 701	1 384 701
Blanda bruk - næring	4,75	100	270 768	270 768	270 768
Bolig	4	70	12 936 398	10 894 713	15 195 851
Blanda bruk - bolig	4	70	201 282	169 515	169 515
Konsesjon 2019	4	70	143 003	120 448	120 448
Næring	4,75	100	5 723 756	5 723 756	5 723 756
Tomt - næring	4,75	100	55 692	55 692	55 692
Landbruk - næring	4,75	100	30 503	30 503	30 503
Landbruk - bolig	4	70	1 637 012	1 378 681	1 378 681
Fritid	4	70	11 147 152	9 388 400	9 388 400
			33 530 267	29 417 176	33 718 314

I 2020 beregner vi nå en skatteinngang på kr 33 530 267 (tallene er hentet fra statistikkmodulen i KOMTEK). Hvis vi viderefører egne takster i 2021, med de lovpålagte reduksjonene, vi vi få en beregnet skatteinngang på kr 29 417 176, dvs. en reduksjon på litt over 4 mill.

Velger vi å gå for boligverdier, og med de samme promillesatsene som for 2020 der reduksjon til 4 promille ikke kreves, vil beregnet skatteinngang bli kr 33 718 314. Se tabell under.

Røde tall viser hvor vi får nedgang i e-skatt som følge av endringen i skattesatsen fra 4,75 til 4 promille. Siden skatteetaten leverer boligverdier kun for «rene boliger» (ikke for våningshus, og blanda bruk), er det kun denne kategorien (grønn tekst), som blir berørt av en eventuell overgang til boligverdier.

Effekter av den foreslåtte endringen:

1. Endringen sikrer at kommunens inntekter fra eiendomsskatt ikke reduseres i et tempo vi ikke klarer å kompensere for med innsparinger
2. Boligverdien vil i større grad reflekter markedsverdien enn egne takster; ingen skjønsmessige vurderinger ligger til grunn. Dette vil mest sannsynlig gi et mer rettferdig system. Boliger med høy markedsverdi vil verdsettes høyere og får høyere eiendomsskatt, mens boliger som på bakgrunn av tilstand, alder eller plassering har en lavere markedsverdi vil verdsettes lavere og få lavere eiendomsskatt.
3. Kommunene unngår å bruke ressurser på å taksere egne boliger.
4. Siden boligverdien kommer fra skatteetaten, skal også eventuelle klager rettes til dem.

Saksvurdering:

I 2015 til 2018 leverte kommunen historisk gode resultat, 2019 ble avsluttet med et langt svakere resultat enn budsjettet, og for 2020 prognostiseres resultatet å bli ytterligere svekket, det vil høyst sannsynlig ikke bli mulig å foreta en netto avsetning til disposisjonsfond for 2020. Dette vil ikke bli endelig klart før vi får kjennskap til eventuelle ytterligere økonomiske tiltakspakker fra myndighetene. Prognosene viser spesielt avvik i de største sektorene, helse og omsorg, og oppvekstsektoren. For 2021, er det forsøkt å svare opp utfordringene vi ser i 2020 med konkrete innsparingstiltak over alle sektorer. Den

planlagte endringen i skolestruktur blir ikke gjennomført. Dette medfører at både 2021 og de neste årene i økonomiplanperioden vil avsluttes med betydelig svakere resultater enn hva vi har sett i de senere årene.

En netto bruk av disposisjonsfond på 2,2 millioner kroner i 2021 viser med all tydelighet at kommunen ikke har en driftsøkonomi som er tilstrekkelig solid.

Virksomhetene rapporterer om stadig økte behov grunnet nye utfordringer som må løses. Fagfolkene våre har store ambisjoner innen utvikling av tjenestetilbudet, noe som er positivt og viser at vi har et høyt ambisjonsnivå og en stor vilje til å levere best mulig tjenester. Kommunedirektøren ser det som svært viktig at det så raskt som mulig i 2021 settes i gang et arbeid for å vurdere tjenestetilbud og organisering, spesielt innenfor oppvekst. Denne vurderingen kan ikke omhandle skolestruktur, og tiltakene vil derfor i stor grad måtte rettes mot de store virksomhetene i tjenesteområdet.

Det er vanskelig å se for seg at de nødvendige kostnadsreducerende tiltak vil kunne gjennomføres uten at dette vil oppfattes som en reduksjon av kvalitet og omfang av tjenester som gis til en majoritet av barn og unge i kommunen. Samtidig skal kommunen alltid levere tjenester som er innenfor lover og forskrifter. Vi går inn i en krevende periode, og tett oppfølging av alle virksomheter og skjærpede krav om budsjett disiplin vil rettes mot alle kommunens virksomheter.

I tillegg til å vurdere dagens tjenestenivå, vil kommunedirektøren også gjøre en vurdering av Røros kommune sitt eierskap. Dette inngår naturlig i kommunedirektørens årlige eierskapsgjennomganger. Vurdering av eiendomsmassen med eventuelt salg av eiendom som det ikke er formålstjenlig å sitte med, ble startet i 2019 med salg av 6 boliger. Arbeidet har fortsatt i 2020. Dette er en viktig prioritering for å kunne bedre de økonomiske rammene generelt, men spesielt for kommunens eiendomsforvaltning der det er et altfor stort etterslep på vedlikehold.

En historisk lav rente på kommunens låneforpliktelser, samtidig som at vi budsjetterer med relativt lave budsjetterte driftsresultater i økonomiplanen, tilsier at vi i fremtiden vil kunne få problemer med å finansiere driften på budsjettert nivå om rentenivået øker betydelig. En stor lånegjeld øker denne risikoen. Videre skisserer dagens regjering en betydelig innstramning av det økonomiske handlingsrommet for småkommuner i fremtiden. Dette betyr at Røros kommune kontinuerlig vil måtte søke etter nye innsparings- og effektiviseringstiltak selv om økonomiplanen budsjetteres i balanse.

Økonomiplanen er avsluttet med bruk av disposisjonsfond i alle årene for å få økonomien i balanse. Denne disponeringen kommer på toppen av betydelige forventede kostnadsreduksjoner, spesielt innen oppvekstområdet. Det legges allerede i 2021 fram omfattende tiltak for å redusere underdekningen i økonomien. Disse tiltakene videreføres i årene som kommer, og forsterkes ytterligere med flere og større innsparingskrav i årene 2022 til 2024. Disse reduksjonene er en forutsetning for at vi i økonomiplanperioden ikke skal komme i en situasjon hvor disposisjonsfondet tømmes for å finansiere løpende drift. Dette ville om det skulle skje, medføre at kommunen på nytt havner på Robek-listen.

Kommunedirektøren legger fram saken med slik innstilling:

1. Skattøre

Skattøre settes til den maksimale sats som Stortinget fastsetter.

2. Eiendomsskatt

- a) Eiendomsskatten skrives ut med hjemmel i Eiendomsskatteloven §§2og3.
- b) Med hjemmel i Eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 utskrives det eiendomsskatt i hele kommunen.
- c) Eiendomsskatt for bolig- og fritidseiendommer utskrives med en sats på 4,00 promille.
- d) Eiendomsskatt for andre eiendommer og anlegg utskrives med en sats på 4,75 promille.
- e) For verker, bruk og annen næring utskrives skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med en syvendedel i 2021, jfr. overgangsregel til §§ 3 og 4 førsteledd, første punkt.
- f) Eiendomsskatten skal betales i like terminer, samtidig med kommunale avgifter/eiendomsgebyrer.
- g) Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen vedtatte eiendomsskattevedtekter. For boligeiendommer fastsettes eiendomsskatt jfr eiendomsskatteloven §8 C-1 på grunnlag av verdien satt i skattelovens § 4-10 andre ledd multiplisert med 0,7.
- h) Boligeiendommer, fritidseiendommer, næringseiendommer og landbrukseiendommer tilordnes et bunnfradrag på kr.0,-.
- h) Fredede bygg, kommunale bygg og andre vedtatte bygg fritas jfr eiendomsskatteloven §§ 5 og 7

3. Låneopptak

Kommunestyret godkjenner låneopptak inntil kroner 153 114 500,- for å dekke investeringer i 2021 beskrevet i punkt 4 i innstillingen. Låneopptak gjøres i henhold til kommunens finansreglement.

4. Disponering av driftsrammer

De totale driftsrammene som kommer frem av skjema 1A, 1B og B3 vedtas. Rammene disponeres av kommunedirektøren og forutsettes videredelegert gjennom egen disponerings-/anvisningsfullmakt.

RØROS KOMMUNE

BUDSJETTSKJEMA 1A	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Rammeliskudd	-176 114 457	-164 526 000	-158 016 000	-156 979 000	-157 770 000	-160 630 000
Inntekts- og formuesskatt	-152 303 302	-168 546 597	-177 665 717	-177 001 717	-177 382 717	-177 667 717
Eiendomsskatt	-34 012 246	-35 700 750	-33 801 013	-33 700 750	-33 700 750	-33 700 750
Andre generelle driftsinntekter	-1 689 191	-3 000 000	-3 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
Sum generelle driftsinntekter	-364 119 196	-371 773 347	-372 482 730	-369 681 467	-370 853 467	-373 998 467
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	329 832 077	338 781 726	352 242 996	334 027 952	337 455 952	340 187 952
Avskrivninger	22 203 675	6 080 137	6 080 137	6 080 137	6 080 137	6 080 137
Sum netto driftsutgifter	352 035 752	344 861 863	358 323 133	340 108 089	343 536 089	346 268 089
Brutto driftsresultat	-12 083 444	-26 911 484	-14 159 597	-29 573 378	-27 317 378	-27 730 378
Renteinntekter	-1 804 225	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000
Utbytter	-154 836	0	0	0	0	0
Renteutgifter	10 625 747	10 930 000	6 930 710	12 072 710	12 072 710	12 072 710
Avdrag på lån	21 499 068	22 000 000	21 800 000	24 000 000	24 000 000	22 500 000
Netto finansutgifter	30 165 753	31 530 000	27 330 710	34 672 710	34 672 710	33 172 710
Motpost avskrivninger	-22 203 675	-5 851 097	-6 080 137	-5 851 097	-5 851 097	-5 851 097
Netto driftsresultat	-4 121 365	-1 232 581	7 090 976	-751 765	1 504 235	-408 765
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	2 860 223	-4 767 419	-4 890 419	-4 767 419	-4 767 419	-4 767 419
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	1 261 142	6 000 000	-2 200 557	5 519 184	3 263 184	5 176 184
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	4 121 365	1 232 581	-7 090 976	751 765	-1 504 235	408 765
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 1B	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Sentraladministrasjon	50 888 040	54 773 501	55 363 515	53 610 028	54 110 028	53 860 028
Investeringer	0	0	0	0	0	0
Oppvekst	88 344 959	88 111 129	93 092 409	86 710 906	85 783 906	88 040 906
Helse og omsorg	145 423 561	144 333 185	151 537 781	148 582 626	152 137 626	153 362 626
Næring	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000
Kultur	19 547 764	19 223 503	19 599 356	19 003 564	20 503 564	20 503 564
Tekniske områder	23 109 124	15 771 340	17 499 655	15 476 880	14 776 880	14 276 880
Bygningsadministrasjon	14 291 225	12 270 496	12 290 082	12 289 316	11 789 316	11 789 316
Kirkelig administrasjon	3 760 889	3 704 060	3 629 796	3 704 060	3 704 060	3 704 060
Finans	-7 670 407	1 487 230	120	-4 456 710	-4 456 710	-4 456 710
Sum bevilgninger drift, netto	338 115 156	340 094 444	353 432 714	335 340 670	338 768 670	341 500 670
Herav:						
Avskrivninger	6 305 600	6 080 137	6 080 137	6 080 137	6 080 137	6 080 137
Netto renteutgifter og -inntekter	-75 665	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	2 053 143	-4 767 419	-4 890 419	-4 767 419	-4 767 419	-4 767 419
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	329 832 077	338 781 726	352 242 996	334 027 952	337 455 952	340 187 952

BUDSJETTSKJEMA 3	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Rammeliskudd	-176 114 457	-164 526 000	-158 016 000	-156 979 000	-157 770 000	-160 630 000
Inntekts- og formuesskatt	-152 303 302	-168 546 597	-177 665 717	-177 001 717	-177 382 717	-177 667 717
Eiendomsskatt	-34 012 246	-35 700 750	-33 801 013	-33 700 750	-33 700 750	-33 700 750
Andre skatteinntekter	-2 635 911	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-1 689 191	-3 000 000	-3 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-124 128 137	-72 715 080	-72 258 313	-74 427 951	-74 427 951	-74 427 951
Brukerbetalinger	-26 807 310	-27 128 512	-26 345 512	-27 205 512	-27 205 512	-27 205 512
Salgs- og leieinntekter	-59 997 965	-59 029 789	-58 697 511	-59 573 511	-59 547 511	-59 547 511
Sum driftsinntekter	-577 688 518	-530 646 728	-529 784 066	-530 888 441	-532 034 441	-535 179 441
Lønnsutgifter	292 313 953	289 160 741	292 983 015	286 284 601	289 012 601	292 494 601
Sosiale utgifter	53 963 144	59 868 504	60 288 730	61 305 349	61 305 349	61 305 349
Kjøp av varer og tjenester	162 007 413	128 890 141	137 349 130	128 747 255	129 421 255	128 671 255
Overføringer og tilskudd til andre	35 116 889	19 735 721	18 923 457	18 897 721	18 897 721	18 897 721
Avskrivninger	22 203 675	6 080 137	6 080 137	6 080 137	6 080 137	6 080 137
Sum driftsutgifter	565 605 074	503 735 244	515 624 469	501 315 063	504 717 063	507 449 063
Brutto driftsresultat	-12 083 444	-26 911 484	-14 159 597	-29 573 378	-27 317 378	-27 730 378
Renteinntekter	-1 804 225	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000
Utbytter	-154 836	0	0	0	0	0
Renteutgifter	10 625 747	10 930 000	6 930 710	12 072 710	12 072 710	12 072 710
Avdrag på lån	21 499 068	22 000 000	21 800 000	24 000 000	24 000 000	22 500 000
Netto finansutgifter	30 165 753	31 530 000	27 330 710	34 672 710	34 672 710	33 172 710
Motpost avskrivninger	-22 203 675	-5 851 097	-6 080 137	-5 851 097	-5 851 097	-5 851 097
Netto driftsresultat	-4 121 365	-1 232 581	7 090 976	-751 765	1 504 235	-408 765
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	2 860 223	-4 767 419	-4 890 419	-4 767 419	-4 767 419	-4 767 419
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	1 261 142	6 000 000	-2 200 557	5 519 184	3 263 184	5 176 184
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	4 121 365	1 232 581	-7 090 976	751 765	-1 504 235	408 765
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

5. Disponering av investeringsrammer

De totale investeringsrammene som kommer frem av skjema 2A og 2B vedtas. Rammene disponeres av kommunedirektøren og forutsettes videre delegert gjennom egen disponerings-/anvisningsfullmakt.

BUDSJETTSKJEMA 2A	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Investeringer i varige driftsmidler	124 147 163	151 275 750	177 427 500	120 587 500	61 277 500	150 000
Tilskudd til andres investeringer	1 500 000	0	2 500 000	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 477 427	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 750 000	1 750 000
Utlån av egne midler	4 207 675	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	3 196 067	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	134 528 331	152 975 750	181 627 500	122 287 500	63 027 500	1 900 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-21 286 731	-27 716 150	-28 763 000	-19 555 500	-14 400 000	0
Tilskudd fra andre	-3 400 547	-80 000 000	-400 000	-40 200 000	-1 650 000	0
Salg av varige driftsmidler	-1 192 385	0	-2 000 000	-28 000 000	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-4 256 055	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-102 161 308	-42 109 600	-153 114 500	-60 832 000	-45 277 500	-150 000
Sum investeringsinntekter	-132 297 026	-149 825 750	-184 277 500	-148 587 500	-61 327 500	-150 000
Videreutlån	0	0	5 000 000	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	5 000 000	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	511 717	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-2 353 384	-3 150 000	-2 350 000	26 300 000	-1 700 000	-1 750 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-1 841 667	-3 150 000	-2 350 000	26 300 000	-1 700 000	-1 750 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	389 638	0	0	0	0	0

RØROS KOMMUNE

BUDSJETTSKJEMA 2B	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Sentraladministrasjon						
Folkehelse - uteområde Røros skole	0	0	1 835 000	1 500 000	800 000	0
Videokonferanseutstyr	1 049	250 000	0	0	0	0
Nettsider	31 250	0	0	0	0	0
Digitalisering, egenandel	0	125 000	0	0	0	0
Oppgradering av driftsplattform, Infonett	3 067	250 000	0	0	0	0
Anbud/prosjektering av ny drifts og syste	0	375 000	250 000	0	0	0
Digital transformasjon av arbeidsprosesser	589 561	645 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000	0
50 % ressurs, digitalisering	147 063	300 000	0	0	0	0
Rønningsvei postgården	0	187 500	0	0	0	0
Sum Sentraladministrasjon	771 989	2 132 500	4 885 000	4 300 000	3 600 000	0
Investeringer						
Kjøp/Salg bygg/eiendom	7 197 350	0	0	0	0	0
Nye lokaler helsestasjon	0	0	0	0	0	0
Kjølekapasitet Kapell	0	0	0	0	0	0
Sum Investeringer	7 197 350	0	0	0	0	0
Oppvekst						
2 smartboard	183 775	0	0	0	0	0
Chromebook elever (ca 600) og lærere (ca	3 992 981	250 000	0	0	0	0
Barnehager Røros sentrum	1 468 125	1 000 000	1 500 000	50 000 000	50 000 000	0
Utskifting hovedtavle Glåmos skole	0	137 500	0	0	0	0
Nye SmartBoard i skolen	0	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Sum Oppvekst	5 644 881	1 537 500	1 650 000	50 150 000	50 150 000	150 000
Helse og omsorg						
Pasientvarslingsanlegg/veferdsteknologi	59 250	750 000	0	0	0	0
Velferdsteknologi for hjemmeboende	0	50 000	0	0	0	0
Helseplattformen	0	500 000	2 860 000	0	0	0
Utstyr rehabiliteringsavdeling	0	0	175 000	0	0	0
Utbygging legesenter	0	600 000	0	8 000 000	0	0
Medisinsk utstyr sykehjem og legesenter	170 498	310 000	0	0	0	0
Ny pasientbil TFF	2 454 808	700 000	0	0	0	0
Ny omsorgsstruktur Øverhagaen	86 276 161	93 750 000	91 250 000	31 000 000	0	0
Setningskader Gjøsvika sykehjem	0	70 000	0	0	0	0
Medisinsk utstyr Røros sykehjem	0	125 000	0	0	0	0
Medisinsk utstyr Gjøsvika sykehjem	0	125 000	0	0	0	0
Medisinsk utstyr legekontor	0	178 750	0	0	0	0
Sum Helse og omsorg	88 960 717	97 158 750	94 285 000	39 000 000	0	0
Kultur						
Forprosjekt bibliotek	0	600 000	0	2 500 000	0	0
Kinoteknisk utstyr	0	0	750 000	0	0	0
Nytt piano kulturskolen	0	0	150 000	0	0	0
Sum Kultur	0	600 000	900 000	2 500 000	0	0
Tekniske områder						
IT plattform velferdsteknologi	0	1 000 000	0	0	0	0
Teknisk senter	1 949 833	18 750 000	50 000 000	7 250 000	0	0
Utskifting biler	213 932	250 000	0	0	0	0
Utskifting tankbil	0	0	1 250 000	0	0	0
utsifting øvelsesanlegg brann	0	0	0	0	1 500 000	0
Asfaltering av Småseterveien	0	0	700 000	0	0	0
Kommunale veier	1 046 532	1 750 000	740 000	0	0	0
Selvkost - utskifting vannledning	2 003 438	4 000 000	2 500 000	12 000 000	2 500 000	0
Selvkost - utskifting avløpsledning	1 988 467	4 000 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	0
Gang- sykkelvei Falunveien	0	1 300 000	1 375 000	0	0	0
Utbygging av returpunkter med sortering	0	1 500 000	1 000 000	700 000	500 000	0
Utvikling av avfallssystemer i kommunale bygg	0	400 000	255 000	0	0	0
Forprosjekt avfallsløsninger i Røros sentrum	0	500 000	0	0	0	0
Flyfotografering	0	0	125 000	250 000	125 000	0
Ombygging av avlastningsleilighet Gjøsvika Sykehjem	0	125 000	0	0	0	0
Anleggsbidrag på utbygging av nettstasjoner	0	0	1 150 000	0	0	0

Kirkelig administrasjon						
Tilkobling kloakknett kapellet	0	525 000	0	0	0	0
Kirkemurer	0	2 500 000	0	0	0	0
Universell utfomin Hitterlad kapell	0	162 000	0	0	0	0
Automatisk ringing Hitterlad kapell	0	0	100 000	0	0	0
Sum Kirkelig administrasjon	0	3 187 000	100 000	0	0	0
Org. oppsett mangler						
Modernisering av oppvekstsystemer	37 206	0	0	0	0	0
Oppgradering av mobil pleie og nye termin	146 616	0	0	0	0	0
Digitaliseringsplan	385 561	0	0	0	0	0
Digitalisering byggesak/landbruk	77 938	0	0	0	0	0
Feiutstyr/bryte/strøtstyr	263 515	0	0	0	0	0
Renholdsmaskiner	126 945	0	0	0	0	0
Infrastruktur Havsjøveien	2 993 662	0	0	0	0	0
Brøytestikksetter	562 000	0	0	0	0	0
Boligfremskriding	4 779 237	0	0	0	0	0
Brakkeløsning for garderober ved Kvitsand	186 211	0	0	0	0	0
Ventilasjonsstyring Brekken oppvekstsente	176 545	0	0	0	0	0
Renovasjon - containere	95 900	0	0	0	0	0
Prosjekt mangler	3 872 629	0	0	0	0	0
Sum Org. oppsett mangler	13 703 966	0	0	0	0	0
Sum 2B	124 147 163	151 275 750	177 427 500	120 587 500	61 277 500	150 000

Tilskudd til andres investering	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Kirkemurer	1 500 000	0	2 500 000	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	1 500 000	0	2 500 000	0	0	0

Investering i aksjer og andeler	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Kjøp/salg aksjer/andeler	1 477 427	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 750 000	1 750 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 477 427	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 750 000	1 750 000

6. Budsjett for kontrollutvalget

Vedlagte budsjettforslag for kontrollutvalg med en total ramme på 1 099 000,- vedtas.

7. Gebyrregulativ 2021

Vedlagte gebyrregulativ vedtas. Gebyrer som behandles av staten i forbindelse med årets behandling av statsbudsjett oppdateres i gebyrregulativet etter at vedtak er gjort i Stortinget.

8. Økonomiske handlingsregler

Finansielle måltall for å sikre fremtidig økonomisk handlingsrom videreføres:

Måltall	Mål
Det bør avsettes minst 1,75% av sum skatteinntekter og rammetilskudd til disposisjonsfond i hvert budsjettår	1,75%
Netto lånegjeld bør over tid ikke overstige 90% av brutto driftsinntekter	90%
Disposisjonsfondet bør utgjøre minst 10% av brutto driftsinntekter	10%

Kjersti Forbord Jensås
Kommunedirektør

Roger Mikkelsen
saksbehandler